

Mogelijk eerste broedgeval van Kraanvogel *Grus grus* in Nederland

Otto Willem Eleveld, Peter Klomp en Willem van Manen

In Midden-Drenthe werd in zomer 2000 een paartje adulte Kraanvogels waargenomen met een vermoedelijk (halfwas) jong in agrarisch cultuurland.

Begin juni 2000 zag agrariër Wim Brink drie Kraanvogels op zijn land in Midden-Drenthe. Een van de drie was duidelijk kleiner (c. 80 cm hoog) dan de twee andere, zag er zwakjes uit en kon niet vliegen. Wim probeerde hem te vangen, maar hij ontsnapte in het lange gras na over een sloot te zijn gesprongen. De andere twee vogels keken toe op een afstand van ongeveer 50 m. Nadien zijn alleen nog de twee volwassen Kraanvogels waargenomen, die vrijwel dagelijks tot in augustus op hetzelfde perceel grasland foerageerden, vaak tussen de koeien. Op 20 augustus liep er een groepje van vier exemplaren. Dit groepje verscheen geregeld tot de datum van dit schrijven (begin oktober), maar opereerde altijd twee aan twee, wat doet vermoeden dat het om twee paren ging. Vermoedelijk hetzelfde groepje is diverse malen waargenomen op de vloeivelden bij Diependal.

Waarschijnlijk was de kleine vogel in begin juni een niet-vliegvlug jong. Het feit dat de twee volwassen dieren niet wegvlogen maar bleven kijken, is hier een sterke aanwijzing voor (aldus kraanvogelkenner Krzysztof Konieczny). Een halfwasjong in de leeftijd van c. 45 dagen rond begin juni zou bij een broedduur van 30 dagen een legbegin van omstreeks half april opleveren, wat normaal is voor Midden-Europese Kraanvogels (Glutz von Blotzheim *et al.* 1973).

Het terrein ter plekke bestaat uit een wijde enclave bouw- en grasland met het Oranjekanaal aan de ene kant en een groot aaneengesloten bos aan de andere kant. Binnen een radius van enkele kilometers is een behoorlijk aantal vennen aanwezig met geschikte broedplaatsen (eilandjes of zompzones). Enkele daarvan hebben we op nesten uitgekamd, maar daarbij werd niets aangetroffen.

Deze ontwikkeling komt niet uit de lucht vallen. De afgelopen jaren werden in Nederland namelijk steeds vaker overzomerende Kraanvogels in geschikt broedhabitat waargenomen (Bijlsma *et al.* 2001). In 1999 leverde dat zelfs paarvorming en copulaties in het Fochteloërveen (Feenstra 1999) en op het Wapserveld op (Bijlsma 1999); op beide plekken, maar het meest persistent op het Fochteloërveen, werden ook in 2000 Kraanvogels in de broedtijd gemeld.

We hopen dat de Kraanvogels volgend jaar terugkeren en dat we ze dan wat eerder ontdekken.

Met dank aan Wim Brink en zijn familie voor de inlichtingen en de toestemming voor het betreden van hun terrein.

Summary: Possible first breeding of Common Crane *Grus grus* in The Netherlands

Early June 2000, three Cranes were observed in farmland in central Drenthe, one of which was decidedly smaller (c. 80 cm height) than the two adults. The smaller bird made a weak impression but escaped by jumping a ditch when approached, meanwhile both adults watching from 50 m distance. It was not seen again the following days. Both adults stayed at least till early October, and were accompanied by two more Cranes from 20 August onwards. The local habitat consists of large-scale farmland with a scattering of fens in a radius of several kms and human habitation concentrated in few and small villages.

This observation fits the trend of the last few years, during which summering Cranes in potentially suitable breeding habitats in Drenthe and SE-Friesland have become commonplace.

Literatuur

Bijlsma R.G. 1999. Prenuptiaal gedrag, voedsel en rui van overzomerende Kraanvogels *Grus grus* in West-Drenthe in 1999. Drentse Vogels 12: 17-35.

Bijlsma R.G., Hustings F. & Camphuysen C.J. 2001. Algemene en schaarse vogels van Nederland (Avifauna van Nederland 2). GMB Uitgeverij, Haarlem/KNNV Uitgeverij, Utrecht.

Feenstra H. 1999. Kraanvogels *Grus grus* in het Fochteloërveen in 1999: een poging tot broeden? Drentse Vogels 12: 9-16.

Glutz von Blotzheim U., Bauer K.M. & Bezzel E. 1973. Handbuch der Vögel Mitteleuropas, Bd. 5 Akademische Verlagsgesellschaft, Frankfurt am Main.

Adressen:

Otto Willem Eleveld, Hoofdstraat 30, 9414 AD Hooghalen.

Peter Klomp, Eemland 13, 9405 KD Assen.

Willem van Manen, Oosterbroekstraat 45, 9402 RB Assen.

